

Suomenmaan Kustannus Oy

y-tunnus 2930378-5

Lekatie 4
90140 OULU**Liikenne- ja viestintäviraston valvontapäätös suomenmaa.fi-verkkosivuston evästekäytännöistä****Yritys, jota päätös koskee**

Suomenmaan Kustannus Oy (y-tunnus 2930378-5), jäljempänä myös yhtiö.

Päätös

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom (jäljempänä myös Traficom) katsoo, että Suomenmaan Kustannus Oy on rikkonut suomenmaa.fi-sivustolla sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 205 §:n 1 momenttia, kun sen menettely käyttäjän suostumuksen saamiseksi sitä edellyttävien evästekniikoiden käyttämiseen ei ole täyttänyt pätevän suostumuksen edellytyksiä.

Asiassa saadun selvityksen perusteella Suomenmaan Kustannus Oy on jo korjannut vuoden 2021 lopussa käytössä ollutta menettelyään oma-aloitteisesti, jonka vuoksi Liikenne- ja viestintävirasto Traficomilla ei ole enää perustetta velvoittaa yhtiötä korjauksiin kävijämittauksen ja analytiikan käyttäjän puolesta valmiiksi tehtyjen valintojen osalta.

Lisäksi yhtiö on päätösluonnoksen lausuntovaiheessa kertonut muuttaneensa niin ikään oma-aloitteisesti sivustoaan siten, että sivustolta on poistettu sosiaalisen median liitännäispalvelu, josta potentiaalisesti aiheutui siihen liittyvien evästeiden asentumista käyttäjän päätelaitteelle ilman, että niihin pyydettiin suostumusta. Liikenne- ja viestintävirasto Traficomilla ei näin ollen ole enää perustetta velvoittaa yhtiötä korjauksiin myöskään tältä osin.

Liikenne- ja viestintävirasto päättää asian käsittelyn.

Asian vireilletulo

Asian taustalla on alun perin tietosuojavaltuutetun toimistolle 10.10.2018 tehty asiakasyhteydenotto suomenmaa.fi-sivustolla evästeiden käytössä havaitusta epäkohdasta. Asiaa on selvitetty tietosuojavaltuutetun toimistossa, mutta tietosuojavaltuutetun toimisto ei ole antanut asiassa ratkaisua. Asia on siirretty Liikenne ja viestintävirasto Traficomille (jäljempänä myös Traficom) 16.6.2021, sillä Helsingin hallinto-oikeus on 8.4.2021 antamiensa kahden ratkaisun (H1515/2021 ja H1516/2021 / diaari 20801/2020 ja 20848/2020) yhteydessä katsonut Traficomin olevan toimivaltainen viranomaisen evästesäätelyssä ja evästeiden käytön valvontaan liittyvissä kysymyksissä, mihin kuuluu evästeiden käyttöön liittyvien suostumusten tulkinta ja arviointi. Traficom on oman käsittelynsä yhteydessä tiedustellut asian ajankohtaisuutta asiakkaalta 22.12.2021. Asiakas on vastauksessaan katsonut Suomenmaan Kustannus Oy:n evästekäytäntöjen olevan edelleen lain vastaisia ja hän on pyytänyt virastoa tutkimaan asiaa.

Alkuperäisen yhteydenoton mukaan suomenmaa.fi-sivustolla ei ole annettu mahdollisuutta tai vaihtoehtoa kieltäytyä evästeiden käytöstä ja evästeitä on opastettu hallinnoimaan ja/tai poistamaan selaimen asetuksien kautta. Asiakas on

viestissään esittänyt tietosuojavaltuutetun toimistolle kysymyksiä siitä, ovatko kyseiset käytännöt EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisia.

Asiakas on täydentänyt toimenpidepyyntöään Traficomin hänelle asian ajankohtaisuudesta tekemän tiedustelun yhteydessä ja kertonut vastauksessaan, että suomenmaa.fi-sivuston evästeiden hallinta-asetuksissa käyttäjille tarjotaan eri evästevalinnat valmiiksi hyväksytyinä, mikä hänen mukaansa on edelleen vastoin EU:n yleistä tietosuoja-asetusta.

Asian käsittely

Traficom on lähettänyt asiaa koskevan selvityspyynnön Suomenmaan Kustannus Oy:lle 12.1.2022, johon yhtiö on toimittanut vastauksensa 26.1.2022. Traficom on todennut sivuston evästekäytännöt vieraillemalla sivustolla sekä ennen selvityksen pyytämistä, että päätöstä laadittaessa. Lisäksi Traficomilla on asiaa arvioidessaan ollut käytettävissään myös tietosuojavaltuutetun toimiston Suomenmaan Kustannus Oy:lle 28.8.2020 tekemä selvityspyyntö ja yhtiön siihen 21.9.2020 antama vastaus.

Traficom on ennen selvityspyynnön lähettämistä tarkastellut suomenmaa.fi-sivuston evästekäytäntöjä. Sivustolle saavuttaessa evästemekanismia on näytetty sivuston alalaidassa, jossa mekanismin ensimmäisellä tasolla on kerrottu, että evästeitä käytetään ajankohtaisen ja kiinnostavan sisällön tarjoamiseen ja esitetty, että käyttäjä voi hyväksyä kaikkien evästeiden käytön painamalla mekanismin ensimmäisellä tasolla olevaa "Hyväksy"-nappia tai muuttaa asetuksia painamalla alleviivattua "tästä"-sanaa, jonka painaminen avaa mekanismin toisen tason, jossa on esitetty tarkemmat valinnat käytettävien evästeiden suhteen. Mekanismin toisella tasolla evästeet on luokiteltu toiminnallisiin evästeisiin, joiden osalta liukukytkimen muodossa esitetty valinta on ollut päällä ja ei-muutettavissa, sekä kävijämittaukseen ja analytiikkaan, joiden osalta valinta on ollut myös päällä, mutta tämän osalta palvelun käyttäjälle on annettu mahdollisuus kytkeä valinta pois päältä ja tallentaa tehdyt muutokset. Tarkempia tietoja yksittäisistä käytössä olevista evästeistä, niiden käyttötarkoituksista ja toiminta-ajoista ei evästeiden hallintaa koskevassa ponnahdusikkunamekanismissa ollut esitettyä. Traficomin arvion mukaan käynnin aikana, ennen minkäänlaisien evästeiden käyttöön liittyvien valintojen tekoa, internetselaimen tallentui 3 varsinaista eväsetiedostoa, jotka vaikuttivat liittyvän analytiikkaan ja näiden lisäksi sivusto käytti muista eväsetekniikoista selaimen paikallista tallennustilaa (local storage) ja istuntotallennustilaa (session storage).

Traficom on pyytänyt Suomenmaan Kustannus Oy:tä selvitystä siitä, millä tavoin käyttäjältä pyydetään suomenmaa.fi-sivustolla suostumusta evästeiden käyttöön, sekä perustelevaan, millä perusteella yhtiö katsoo, että suostumuksen pyytämiseen voi käyttää oletusarvoisesti hyväksymistä osoittavaa evästevalintaa. Lisäksi Traficom on pyytänyt selvitystä siitä, miten käyttäjän on mahdollista myöhemmin peruuttaa antamansa suostumus tai muuttaa evästeiden suhteen tekemiään valintoja. Edelleen Traficom on pyytänyt selvitystä siitä, mitä evästeitä ja niiden kaltaisia tekniikoita sivustolla on käytössä ja mitkä ovat niiden käyttötarkoitukset, sekä Suomenmaan Kustannus Oy:n arviota siitä, mitkä näistä ovat sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 205 §:n 2 momentin tarkoittamalla tavalla välttämättömiä ja mitkä sellaisia, joiden käyttö edellyttää käyttäjän suostumusta. Yhtiötä on niin ikään pyydetty kuvaamaan, millä tavoin käyttäjiä informoidaan evästeiden käyttötarkoituksesta ja niiden avulla kerättävistä tiedoista ja evästeiden toiminta-ajoista.

Yhtiö on antamassaan selvityksessä kertonut suostumuksen pyytämisen osalta seuraavaa. Käyttäjälle esitetään sivun alalaidassa bannerin muodossa

hyväksyntämahdollisuus evästeille. Käyttäjä on saanut tietoa evästeiden käsittelyn tarkoituksesta (toiminnalliset evästeet sekä kävijämittaus ja analytiikka) klikkaamalla "...muuttaa asetuksiasi tästä"-linkkiä. Käyttäjällä on ollut tilaisuus valita, hyväksyykö hän evästeiden käytön klikkaamalla "Hyväksy"-painiketta vai haluaako hän kieltää evästeiden tallentamisen muuttamalla evästeiden tallentamisen asetuksia. Suomenmaan Kustannus Oy kertoo, että tämä toiminnallisuus on ollut sivustolla aina käytössä.

Siihen, millä perusteella Suomenmaan Kustannus Oy on katsonut, että suostumuksen pyytämiseen voi käyttää oletusarvoisesti hyväksymistä osoittavaa evästevalintaa, yhtiö on kertonut päivittäneensä evästekyselybanneriaan tammikuussa 2022 siten, että Suomenmaalla ei ole enää käytössä valmiiksi hyväksymistä osoittavaa evästevalintaa kävijämittauksen ja analytiikan osalta suostumuksen pyytämiseen ja kieltäytyminen on mahdollista tehdä samasta paikasta yhtä helposti kuin suostumuksen antaminen. Yhtiön evästeasetuksia koskeva ponnahdusikkuna on päivitetty samalla ja sen asetuksissa ainoastaan välttämättömiksi katsottavat evästeet ovat oletusarvoisesti päällä. Sen sijaan ei-välttämättömiksi katsottavat kävijämittaus- ja analytiikkaevästeet ovat oletusarvoisesti pois päältä. Aiemmalle käytännölle, jossa käyttäjälle tarjottava evästevalinta analytiikan ja kävijämittauksen osalta on ollut oletuksena päällä, yhtiö ei ole antanut pyydettyjä perusteluita. Suostumuksen peruuttamisen tai valintojen muuttamisen mahdollistamisesta myöhemmin yhtiö kertoo vastauksessaan, että tammikuussa 2022 sivuston alapalkkiin, joka näkyy jokaisella sivulla, on lisätty "Evästeasetukset"-linkki, josta evästevalintoja pääsee muuttamaan eli kieltämään tai sallimaan ei-välttämättömiä evästeitä.

Sivustolla käytössä olevista evästeistä ja niiden kaltaisista tekniikoista yhtiö kertoi vastauksessaan, että sivustolla on käytössä Wordpressin kirjautumistietoon käytettävä eväste, Google Analyticsin analytiikkaevästeet sekä sosiaalisen median palveluihin liittyviä evästeitä. Suomenmaan Kustannus Oy on vastauksessaan arvioinut, että kirjautumistieto on välttämätön sivuston toiminnan kannalta, jotta sivuston käyttäjä voidaan tunnistaa. Muut evästeet ovat yhtiön arvion mukaan ei-välttämättömiä, jolloin niiden käyttö edellyttää käyttäjän suostumusta. Annetussa selvityksestä ei annettu tarkempaa kuvausta yksittäisistä evästeistä tai tehty selkoa niiden luokittelusta sivuston evästemekanismissa esitettyihin kategorioihin. Lisäksi yhtiö kertoi vastauksessaan, että sivustolla käytettävät toiminnalliset evästeet eivät tallenna tietoja, joista käyttäjä voidaan tunnistaa. Tarkempaa selvitystä siitä, miten edellä mainittu on toteutettu, ei annettu. Evästeistä annettavien tietojen osalta yhtiö kertoo tarkentaneensa evästeiden käyttötarkoituksesta ja kestosta kertovia tekstejä ponnahdusikkunaan tammikuussa 2022.

Traficom on varannut Suomenmaan Kustannus Oy:lle 17.2.2022 mahdollisuuden lausua päätösluonnoksesta ennen päätöksen antamista. Yhtiö on toimittanut lausuntonsa 3.3.2022. Toimenpidepyynnön/yhteydenoton tehnyt asiakas on aiemmin ilmoittanut virastolle, ettei halua lausua päätösluonnoksesta.

Suomenmaan Kustannus Oy on lausunnossaan esittänyt näkemyksensä Traficomin päätösluonnoksessa esittämään havaintoon sosiaalisen median palvelu Twitteriin liittyvästä evästekniikasta suomenmaa.fi-sivulla. Suomenmaan Kustannus Oy:n, sekä heidän sivustonsa kehittäjän Aste Helsingin havaintojen mukaan Twitterin (tai muunkaan sosiaalisen median palvelun) eväste ei ole ollut käytössä, vaikka jotkin selaimet/työkalut sellaisen havaitsevat. Yhtiön mukaan tietyt selaimet (esim. Chrome ja Edge) virheellisesti näyttävät, että sivustolla olisi käytössä Twitter-palveluun liittyvä eväste. Yhtiön lausunnossa on kerrottu, että esimerkiksi Firefox-selain ja <https://2gdpr.com/-työkalu> eivät näytä Twitter-palvelun evästettä. Yhtiön

mukaan evästeen arvo on joka tapauksessa tyhjä, jolloin evästettä ei yhtiön mukaan voi hyödyntää. Suomenmaan Kustannus Oy toteaa lausuntonsa lopussa kuitenkin, että joidenkin selainten havaitsema eväste on näyttänyt muodostuvan sivustolla käytössä olevasta Twitter-feedistä, joka on toteutettu sivustolla Twitterin tarjoamalla perusupotuksella, joka lataa sisältöä suoraan Twitterin palvelimelta ja kertoo poistaneensa Twitter-feedin käytöstä sivulta varmuuden vuoksi.

Päätöksen perustelut

Asiaa koskevat säännökset ja määräykset

Evästeiden käyttöä koskevista ehdoista säädetään sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014, jäljempänä myös SVPL) 205 §:ssä. Kyseisen pykälän mukaan

Evästeiden tai muiden palvelun käyttöä kuvaavien tietojen tallentaminen käyttäjän päätelaitteelle ja näiden tietojen käyttö on sallittua palvelun tarjoajalle, jos käyttäjä on antanut siihen suostumuksensa ja palvelun tarjoaja antaa käyttäjälle ymmärrettävät ja kattavat tiedot tallentamisen tai käytön tarkoituksesta.

Edellä 1 momentissa säädetty ei koske tietojen sellaista tallentamista tai käyttöä, jonka ainoana tarkoituksena on toteuttaa viestin välittämistä viestintäverkoissa tai joka on välttämätöntä palvelun tarjoajalle sellaisen palvelun tarjoamiseksi, jota tilaaja tai palvelun käyttäjä on nimenomaisesti pyytänyt.

Edellä tässä pykälässä tarkoitettu tallentaminen ja käyttö on sallittua ainoastaan palvelun vaatimassa laajuudessa ja sillä ei saa rajoittaa yksityisyyden suojaa enempää kuin on välttämätöntä.

SVPL 205 §:lla on saatettu kansallisesti voimaan sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin¹ 5 artiklan 3 kohta. Sen mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että tietojen tallentaminen tai tilaajan tai käyttäjän päätelaitteelle tallennettujen tietojen käyttäminen sallitaan ainoastaan sillä edellytyksellä, että kyseinen tilaaja tai käyttäjä on antanut suostumuksensa saatuaan selkeät ja kattavat tiedot muun muassa käsittelyn tarkoituksesta direktiivin 95/46/EY mukaisesti. Tämä ei estä teknistä tallentamista tai käyttöä, jonka ainoana tarkoituksena on toteuttaa viestinnän valittaminen sähköisissä viestintäverkoissa tai joka on ehdottoman välttämätöntä tietoyhteiskuntapalvelun tarjoajalle sellaisen palvelun tarjoamiseksi, jota tilaaja tai käyttäjä on erityisesti pyytänyt.

Sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin 2 artiklan 1 kohdan mukaan kyseisessä direktiivissä sovelletaan direktiivin 95/46/EY sisältämiä määritelmiä. Yleisen tietosuojasetuksen 94 artiklan 2 kohdan mukaan viittauksilla kumottuun henkilötietodirektiiviin pidetään viittauksena tietosuojasetukseen.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuojasetus) 4 artiklan 11 alakohdan mukaan rekisteröidyn suostumuksella tarkoitetaan mitä tahansa vapaaehtoista, yksilöityä, tietoista ja yksiselitteistä tahdonilmaisua, jolla rekisteröity hyväksyy henkilötietojensa

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/58/EY, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2002, henkilötietojen käsittelystä ja yksityisyyden suojasta sähköisen viestinnän alalla, sellaisena kuin se on muutettuna Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/135/EY.

käsittelyn antamalla suostumusta ilmaisevan lausuman tai toteuttamalla selkeästi suostumusta ilmaisevan toimen.

Evästeiden käytössä on huomioitava Helsingin hallinto-oikeuden 8.4.2021 antamat kaksi ratkaisua (H1515/2021 ja H1516/2021 / diaari 20801/2020 ja 20848/2020), joiden yhteydessä hallinto-oikeus on kumonnut Liikenne- ja viestintävirasto Traficomien aiemman tulkinnan siitä, että käyttäjä voisi antaa suostumuksensa SVPL:n 205 §:n 1 momentin mukaisten ei-välttämättömien evästeiden käyttöön internetselaimen asetuksien kautta.

Lisäksi on huomioitava Euroopan unionin tuomioistuimen 1.10.2019 asiassa C-673/17 antama ratkaisu, jonka mukaan evästeiden käytölle annettu suostumus ei ole pätevä, jos se annetaan verkkosivuille sijoitetulla valmiiksi rastitetulla ruudulla. Ratkaisun mukaan palveluntarjoajan on myös ilmoitettava käyttäjälle evästeiden toiminta-aika ja tieto siitä, saavatko kolmannet osapuolet mahdollisuuden käyttää evästeitä.

SVPL 303 §:n mukaisesti Liikenne- ja viestintäviraston vastuulla on valvoa 205 §:n noudattamista. Lain 313 §:n mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voi ottaa asian tutkittavakseen asianosaisen pyynnöstä tai omasta aloitteestaan. SVPL 315 §:n 1 momentin nojalla Liikenne- ja viestintävirastolla on oikeus saada tehtäviensä suorittamiseksi tarvittavat tiedot niiltä, joiden oikeuksista ja velvollisuuksista tässä laissa säädetään tai jotka toimivat näiden lukuun. SVPL 330 §:n 1 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voi tämän lain mukaisia tehtäviä hoitaessaan antaa huomautuksen sille, joka rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettuja säännöksiä, määräyksiä, päätöksiä ja lupaehtoja sekä velvoittaa tämän korjaamaan virheensä tai laiminlyöntinsä kohtuullisessa määräajassa.

Asian arviointi

Asiakkaan alkuperäisen 2018 vuonna tekemän yhteydenoton mukaan suomenmaa.fi-sivustolla on evästeiden suhteen ollut käytössä menettely, jossa on todettu sivustolla käytettävien evästeitä ja evästeistä annettavien lisätietojen yhteydessä on kerrottu, että evästeitä voi hallita ja/tai poistaa esimerkiksi käyttäjän oman internetselaimen asetusten kautta.

Suomenmaan Kustannus Oy:n tietosuojavaltuutetun toimistolle vuonna 2020 antamasta selvityksestä käy ilmi, että ainakin tuolloin sivustolla on käyttäjälle esitetty sivun alalaidassa hyväksyntämahdollisuus evästeille. Yhtiön mukaan käyttäjällä on ollut tilaisuus valita, hyväksyykö hän evästeiden käytön klikkaamalla "Hyväksy"-painiketta vai haluaako hän kieltää ei-välttämättömien evästeiden tallentamisen muuttamalla evästeiden tallentamisen asetuksia. Vuoden 2018 tilannetta ei ole tietosuojavaltuutetun toimistolle annetussa selvityksessä erikseen kuvattu. Traficomien Suomenmaan Kustannus Oy:ltä saamasta selvityksestä ei tarkalleen käynyt ilmi, onko viraston selvityspyynnön lähettämisen ajankohtana sivustolla käytössä ollut evästeiden hallintamekanismi ollut sama kuin yhtiön tietosuojavaltuutetun toimistolle antamassa aiemmassa selvityksessä mainittu vuonna 2020 käytössä ollut mekanismi. Yhtiö on Traficomille antamassaan selvityksessä kuitenkin todennut, että sivun alalaidassa esitettävä bannerin muodossa oleva hyväksyntämahdollisuus on ollut sivustolla aina käytössä, mikä viittaa siihen, että käytännössä ei ole tapahtunut muutoksia ainakaan vuosien 2020 ja 2021 välillä.

Traficomien asiakkaalle asian ajankohtaisuudesta tekemän tiedustelun yhteydessä asiakas on toimittanut kuvankaappauksen sivuston sen hetkisestä käytännöstä, jossa sivustolla on käytössä mekanismi evästeiden hallintaa ja käyttäjän

suostumuksen pyytämistä varten. Asiakas on kuitenkin pitänyt myös vuoden 2021 lopussa suomenmaa.fi-sivustolla käytössä ollutta evästekäytäntöä lainsäädännön vastaisena, sillä käytössä olevassa evästeiden hallintamekanismissa evästeiden käyttöön annettavat valinnat ovat oletuksena päällä. Tämän johdosta käyttäjän päätelaitteelle on asetettu oletusarvoisesti kaikki sivustolla käytössä olevat evästeet.

Arvioitaessa vastaavanko suomenmaa.fi-sivuston evästekäytännöt lain asettamia vaatimuksia, on huomioitava, että SVPL:n 205 §:n 1 momentin mukaisesti yleinen edellytys evästeiden tai muiden palvelun käyttöä kuvaavien tietojen tallentamiselle ja käytölle on, että käyttäjä on antanut siihen suostumuksensa, ellei kyseessä ole sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 205 §:n 2 momentissa tarkoitettu tallentaminen tai käyttö, jonka ainoana tarkoituksena on toteuttaa viestin välittämistä viestintäverkoissa tai joka on välttämätöntä palvelun tarjoajalle sellaisen palvelun tarjoamiseksi, jota tilaaja tai palvelun käyttäjä on nimenomaisesti pyytänyt.

SVPL:n 205 §:n 1 momentin mukaisesti käyttäjän pätevän suostumuksen antamiseksi palvelun tarjoajan tulee antaa käyttäjälle ymmärrettävät ja kattavat tiedot tallentamisen tai käytön tarkoituksesta. Suostumuksen on täytettävä yleisen tietosuoja-asetuksen mukaiset suostumuksen edellytykset ollakseen pätevä. Yleisen tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 32 kohdan mukaan suostumus olisi annettava selkeästi suostumusta ilmaisevalla toimella, kuten kirjallisella, mukaan lukien sähköisellä, tai suullisella lausumalla, josta käy ilmi rekisteröidyn vapaaehtoinen, yksilöity, tietoinen ja yksiselitteinen tahdonilmaisu, jolla hän hyväksyy henkilötietojensa käsittelyn. Toimi voisi esimerkiksi olla se, että rekisteröity rastittaa ruudun vieraillessaan internetsivustolla, valitsee tietoyhteiskunnan palveluiden teknisiä asetuksia tai esittää minkä tahansa muun lausuman tai toimii tavalla, joka selkeästi osoittaa tässä yhteydessä, että hän hyväksyy henkilötietojensa käsittelyä koskevan ehdotuksen. Suostumusta ei sen vuoksi pitäisi voida antaa vaikenemalla, valmiiksi rastitetuilla ruuduilla tai jättämällä jokin toimi toteuttamatta. Suostumuksen olisi katettava kaikki käsittelytoimet, jotka toteutetaan samaa tarkoitusta tai samoja tarkoituksia varten. Jos käsittelyllä on useita tarkoituksia, suostumus olisi annettava kaikkia käsittelytarkoituksia varten. Jos rekisteröidyn on annettava suostumuksensa sähköisen pyynnön perusteella, pyynnön on oltava selkeä ja tiiviisti esitetty eikä se saa tarpeettomasti häiritä sen palvelun käyttöä, jota varten se annetaan.

Traficom on laatinut ja julkaissut 13.9.2021 palveluntarjoajille suunnatun ohjeistuksen evästeiden käyttöön.² Kyseisessä ohjeistuksessa on kuvattu valvojan viranomaisen eli Traficom:n näkemystä lain mukaisista evästekäytännöistä. Ohjeistuksen suostumuksen antamista kuvaavassa luvussa on todettu vallitsevan oikeuskäytännön mukaisesti, että käyttäjän suostumuksen pyytämiseen käytettävässä evästebannerissa ei saa olla valmiiksi raksittuja ruutuja tai "päällä"-asennossa olevia liukukytkimiä ei-välttämättömien evästeiden osalta, vaan käyttäjän tulisi saada ne erikseen hyväksyä klikkaamalla ne päälle. Tällöin käyttäjän hyväksyntä perustuu aktiivista toimenpidettä osoittavaan tahdonilmaisuun. Selainasetuksien käyttöön ohjaamista evästeiden hallitsemiseksi taas ei voida pitää tarpeeksi yksilöivänä ja tietoisena tahdonilmauksena, kuten myös Helsingin hallinto-oikeus on edellä mainituissa ratkaisuissa katsonut.

Edellä mainituin perustein Traficom katsoo, että Suomenmaan Kustannus Oy:n aiemmat käytännöt, joissa käyttäjän suostumus SVPL:n 205 §:n 1 momentin mukaisten ei-välttämättömiksi katsottavien evästeiden käytölle on hankittu

² Evästeet ja muut käyttäjien päätelaitteille tallennettavat tiedot sekä näiden tietojen käyttö – Opas palveluntarjoajille, TRAFICOM/295680/04.04.05.03/2021, https://stage.traficom.fi/sites/default/files/media/file/Ev%C3%A4steohjeistus_palveluntarjoajille.pdf
Liikenne- ja viestintävirasto Traficom Kyberturvallisuuskeskus • PL 320, 00059 TRAFICOM • p. 029 534 5000 • Y-tunnus 2924753-3 • www.kyberturvallisuuskeskus.fi

käyttäjän puolesta ensin selainasetuksin antamatta mahdollisuutta tehdä tarkempia valintoja ja tämän jälkeen ponnahdusikkunaan valmiiksi tehdyllä valinnalla, eivät ole mahdollistaneet pätevän suostumuksen saamista eivätkä ne täytä yleisen tietosuojasetuksen 4 artiklan 11 alakohdan vaatimuksia. Näissä oloissa suostumusta osoittavaa tahdonilmaisua ei voida pitää tietoisesti ja vapaaehtoisesti annettuna, sillä käyttäjän ei ole ennen evästeiden ja niiden kaltaisten tekniikoiden käyttämistä annettu vapaasti valita, antaako hän suostumuksensa sitä edellyttäviin evästeisiin vai ei. Kun käyttäjältä ei ole edellytetty suostumusta selkeästi ilmaisevaa tointa, jää epäselväksi, onko käyttäjä aidosti antanut suostumuksensa ei-välttämättömien evästeiden käytölle. Kun suostumusta edellyttäviä evästeitä on käytetty ilman käyttäjän aktiivista tahdonilmaisua, ei ole merkitystä, että käyttäjälle on palveluntarjoajan vuosina 2020 ja 2021 noudattamassa käytännössä sinänsä mahdollistettu valinta kytkeä erikseen ei-välttämättömiksi katsottavat evästeet pois päältä. Traficom katsoo siten, että yhtiön edellä mainitut toimintatavat evästeiden käytön ja käyttäjän suostumuksen pyytämisen suhteen eivät ole täyttäneet lain mukaisia vaatimuksia.

Yhtiön korjaavat toimenpiteet

Antamassaan selvityksessä Suomenmaan Kustannus Oy kertoo muuttaneensa evästekäytäntöjään tammikuussa 2022 siten, että evästekyselybannerissa ei ole enää käytössä valmiiksi hyväksymistä osoittavaa valintaa suostumuksen pyytämiseen ja että sivuston asetuksissa ainoastaan SVPL:n 205 §:n 2 momentin mukaiset välttämättömät evästeet ovat päällä. Yhtiö kertoo myös muuttaneensa evästebanneria niin, että siinä on valittavissa "Vain välttämättömät"- ja "Hyväksy kaikki"-painikkeet sekä "...muuttaa asetuksiasi tästä"-linkki. Lisäksi sivuston alapalkkiin, joka näkyy jokaisella sivulla, on lisätty "Evästeasetukset"-linkki, josta evästevalintoja pääsee muuttamaan eli kieltämään tai sallimaan SVPL:n 205 §:n 1 momentin mukaisia ei-välttämättömiksi katsottavia evästeitä. Edelleen yhtiö kertoo tarkentaneensa evästeiden käyttötarkoituksesta ja toiminta-ajasta annettavia tietoja "Evästeasetukset"-ponnahdusikkunaan.

Traficom on tätä päätöstä valmistellessaan tarkastellut suomenmaa.fi-sivuston evästekäytäntöjä uudelleen ja huomioi Suomenmaan Kustannus Oy:n menettelyynsä tekemät korjaukset, jossa käyttäjälle annetaan evästeiden hyväksymisen rinnalla vaihtoehto jatkaa sivuston käyttöä vain välttämättömiin evästeisiin pohjautuen, jolloin ei-välttämättömiksi arvioidut kävijämittaus ja analytiikkaevästeet ovat poissa päältä, ellei käyttäjä anna niiden käyttöön erikseen suostumustaan. Tämän johdosta Traficom ei ole tarpeen velvoittaa yhtiötä korjaamaan suostumuksen pyytämiseen liittyvää mekanismia kävijämittauksen ja analytiikan osalta edellä todetun puutteen tultua korjatuksi.

Sosiaalisen median liitännäiset

Traficom on kiinnittänyt kuitenkin huomiota siihen, että annetussa selvityksestä ei käy ilmi, mihin kategoriaan yhtiö katsoo selvityksessä mainittujen sosiaalisen median palveluihin liitännäisiin liittyvien evästeiden kuuluvan ja miten suomenmaa.fi-sivustolla käytössä olevalla evästeiden hallintamekanismilla on mahdollista vaikuttaa tällaisiin evästeisiin. Yhtiö ei ole antamassaan selvityksessä esittänyt, että kyseiset evästeet toteuttaisivat viestin välittämistä viestintäverkoista tai että ne olisivat välttämättömiä sellaisen palvelun tarjoamiseksi, jota käyttäjä on nimenomaisesti pyytänyt, mikä on edellytyksenä suostumuksen pyytämisestä poikkeamiselle SVPL:n 205 §:n 2 momentin mukaisesti.

Yhtiön antamassa selvityksessä ainoastaan kirjautumiseen liittyvien evästeiden on kerrottu olevan välttämättömiä ja muiden evästeiden näin ollen ei-välttämättömiksi

katsottavia, jolloin sosiaalisen median palveluiden liitännäisiin liittyvä evästeiden käyttö edellyttäisi myös suostumusta. Traficom in havainnon mukaan sivustolla on käytetty ainakin sosiaalisen median palvelu Twitteriin liittyvää evästekniikkaa ilman, että siihen pyydetäisiin käyttäjän suostumusta ja antamalla tietoja niiden tallentamisen tai käytön tarkoituksesta. Yleisen tietosuojaa-asetuksen suostumuksen määritelmän mukaisesti, jos käyttäjää koskevien tietojen käsittelyllä on useita tarkoituksia, suostumus tulisi saada kutakin tarkoitusta varten. Traficom on päätöksen luonnosversiossa katsonut, että Suomenmaan Kustannus Oy:n tulisi korjata sivustolla suomenmaa.fi käytössä oleva evästeiden hallintamekanisminsa sellaiseksi, että käyttäjän on mahdollista hallinnoida sen avulla myös edellä mainittuja sosiaalisen median palveluihin liitännäisiä 3. osapuolen evästeitä siten, että niitä tallennetaan vain käyttäjän antaman suostumuksen perusteella, ellei SVPL 205 §:n 2 momentista muuta johdu.

Suomenmaan Kustannus Oy on päätösluonnokseen antamassaan lausunnossaan esittänyt näkemyksensä siitä, että Traficom in havaitsema evästekniikka ei todellisuudessa ole ollut käytössä, vaikka jotkin selaimet/työkalut sellaisen ovat havainneet, koska toiset työkalut tai selaimet, kuten Firefox eivät sitä vaikuta havaitsevan ja eväste on sisällöltään tyhjä. Traficom huomauttaa tähän, että kaikkien evästeiden ja niiden kaltaisten tekniikoiden käyttö ei toimi samalla tavalla eri selaimilla, sillä osa selaimista, kuten lausunnossa esimerkkinä mainittu Firefox-selain estää 3. osapuolien evästeet automaattisesti oletusasetuksilla. Traficom arvioi myös, että evästeiden skannaustyökaluissa voi olla samaan tapaan eroavaisuuksia siinä, miten ne listaavat sivustoilla käytössä olevia evästekniikoita. Traficom in näkemys on, että sivustolla upotuksena olleesta Twitter-syöttestä johtuen käyttäjän laitteelta on kuitenkin lähtenyt kutsuja 3. osapuolen eli Twitterin palvelimille syötteen sisällön lataamiseksi ja tässä yhteydessä myös päätelaitteen tietoja on 3. osapuolen palvelimelle välittynyt. Kolmannen osapuolen domain platform.twitter.com on myös vaikuttanut tekevän jonkinlaisen varauksen evästeiden ja selaimen paikallisen ja istuntotallennustilan käyttämiseksi, vaikka kyseisiin 3. osapuolen evästeisiin ei kirjoitetaakaan sisältöä heti suomenmaa.fi-sivustolle saavuttaessa. Epäselväksi asiassa jää, miksi näin tapahtuu, jos evästeitä ja niiden kaltaisia tekniikoita ei upotukseen liittyen missään tilanteessa tarvita. Suomenmaan Kustannus Oy kertoo lausunnossaan poistaneensa Twitter-feedin käytöstä varmuuden vuoksi, jolloin Twitteriin liittyvää evästettä ei pitäisi enää näkyä missään tilanteessa. Traficom huomioi tämän yhtiön oma-aloitteisesti tekemän muutoksen ja näin ollen virastolla ei enää ole tarvetta velvoittaa Suomenmaan Kustannus Oy:tä korjaamaan suostumuksen pyytämiseen liittyvää mekanismiaan tältä osin.

Traficom kuitenkin huomauttaa Suomenmaan Kustannus Oy:tä siitä, että mikäli 3. osapuolien liitännäis- ja lisäpalveluiden tai työkalujen integroimisesta sivustoon seuraa 3. osapuolien evästeiden tallentumisesta käyttäjän päätelaitteelle, tulee suostumusta pyytää ennen tällaisten evästeiden käyttöä niiltä osin, kun tällaisia evästeitä ei voida pitää välttämättöminä SVPL 205 §:n 2 momentin tarkoittamalla tavalla. Traficom on julkaisemansa evästeohjeistuksen sivulla 6 esittänyt tulkintansa, että niiltä osin, kun sivuston liitännäiset, työkalut tai laajennukset liittyvät sosiaalisen median alustoihin ja näiden liittämistä sivustoon seuraa niihin liittyvien evästeiden tallentumisesta käyttäjien päätelaitteelle siitäkin huolimatta, että käyttäjä ei käytä kyseisiä ominaisuuksia ja/tai ole kyseisen sosiaalisen median alustan jäsen tai siihen kirjautunut, tulee evästeiden asettamiseen pyytää suostumus. Palveluntarjoajan vastuulla on siis olla selvillä myös sivustollaan käytössä olevista 3. osapuolien evästekniikoista ja varmistaa, että suostumuksen pyytämiseen ja evästeiden hallintaan käytettävällä mekanismilla käyttäjän on mahdollista vaikuttaa myös tällaisten evästeiden käyttöön.

Muutoksenhaku

Tästä päätöksestä on mahdollista valittaa hallinto-oikeuteen oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 8 §:n mukaisesti. Valitusohjeet toimitetaan tämän päätöksen liitteenä.

Heidi Kivekäs
Yksikönpäällikkö, Turvallisuussäätely-yksikkö

Tiina Ahponen
Erityisasiantuntija

Liitteet Valitusosoitus

Jakelu Suomenmaan Kustannus Oy
Asiakas